

IZHAJA VSAKI DAN

Ima se sedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tovarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Fostojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, omenice, zabvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 40 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

Na vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na mesečno izdajo „EDINOSTI“ stane: celoletna K 5.20, pol leta K 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprankovana pisma se ne sprejemajo in ne kopirajo se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik koncesij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna koncesija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštne-kranjski račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Smrtna obsodba Sicinskega razveljavljena.

DUNAJ 2. Kasacijsko sodišče je danes razpravljalo o ničnostni pritožbi morilca galicijskega namestnika grofa Potočkega. Kasacijsko sodišče je razveljavilo sodbo lvovskega porotnega sodišča, s katero je bil Miroslav Sicinski obsojen na smrt na vešala ter je zavežalo novo razpravo pred lvovskim sodiščem. To razsodbo utemljuje kasacijsko sodišče, da obstoji razlog ničnosti v tem, ker je lvoško sodišče po krivici odklonilo predloge zagovornikov, naj se preišče duševno stanje obtoženca in njegovo prejšnje življenje v psihopatičnem oziru.

Žrebanje.

DUNAJ 2. (Srečke ogr. rdečega križa). Glavni dobiček 20.000 K je zadela serija 7119 št. 92. — (Srečke za gradnjo bazilike). Glavni dobiček 20.000 K je zadela serija 1772 št. 61.

O požaru v Sarajevu.

SARAJEVO 2. Hiše, ki so včeraj pogorele, so bile vse enonadstropne in so pripadale mohamedancem. Ogenj je bržkone nastal vsled neprevidnosti ali nemarnosti nekoga delavca. V neki mali sobi je zgorela rodbina oče, mati in otroci.

Roparski napad.

ZAGREB 2. Danes predpoludne je bil tukaj v najživahnejši ulici mesta, v Ilici, izvršen roparski napad. V prodajalnici draguljev 80-letne vdove Lavrič je prišel neki mož in zahteval, naj mu gospoda pokaže prstan. Ko je gospa iskala prstan, je neznanec potegnil iz žepa nož ter je gospe prerazal goltnice. Na to je neznanec oropal blagajno in izginil. Uro potem je prišel sin zapadene gospe. Ker ni našel matere na navadnem mestu, jo je iskal v prodajalnici, in jo zagledal ležečo na tleh vso v krvi. Težko ranjeno gospo so prenesli v bolnišnico, vendar je malo nade, da bi okrevala. Velikansko pozornost vzbuja dejstvo, da je bil roparski napad izvršen ob uri, ko je na ulici živahen promet. — O zločinu ni nikakega sledu.

Kavkaški namestnik pri carju.

PETROGRAD 2. Car je pred nekoliko dnevi vprejel v avdienco kavkaškega namestnika Voroncova-Daškova, s katerim se je razgovarjal štiri uri. Daškov ostane bržkone še nadalje na svojem mestu.

Potres

SENAHA 2. (Zakavkaz). Sinoči je bilo čuti tukaj precej močan potres v smeri od juga proti severu.

Angleški kralj.

MARIJINI LAZI 2. Angleški kralj odputuje od tukaj prihodni petek.

Zdravje Tolstega.

BEROLIN 2. Iz Petrograda brzojavljajo: Zdravje se je Tolstemu nekoliko zboljšalo. Vendar ni nevarnost še odstranjena.

Roparski napad na trgovce.

FRANKFURT 2. M. 2. V Odesi je glasom neke vesti „Frankfurter Zeitung“ pet roparjev napadlo neki shod trgovcev, od katerih so zahtevali denarja. Nato so roparji

vrgli bombo, vsled česar je bil eden trgovcev ranjen. Dva roparja sta bila ubita, trije pa ujeti.

Ladija se razbila.

LONDON 2. Angleška jadrenica „Amazon“ se je na obrežju Valesa razbila. Od 28 mož posadke jih je 26 utonilo.

IZ MAROKA.

SALLAMARNIA 2. Mulej Hafid je bil v Udžidi proglašen sultanom. Prebivalstvo je priredilo velike manifestacije in slavnosti; oblastni je so neutralne.

PARIZ 2. Neki parnik, ki vozi med Calaisom in Doverjem, je včeraj v viharju vsprejel na ladijo moštvo neke toverne ladje, ki se je razbila. Z vsega obrežja poročajo o nesrečah.

ZNOJIM 2. Italijanski minister zaunanje stvari Tittoni je ob 10. uri predpoludne odpotoval preko Kravske.

Naša irredenta na grobu Dante-a.

Dante kakor pesnik-genij je jedna najsvetlejših zvezd prosvete, ali istodobno tudi svojina vseh ostalih prosvetljenih narodov.

Tudi mi Slovenci se klanjamo duhu tega vesevetnega velikana. In ko se Italija pripravljala, da povodom obletnice Dante-jeve smrti priredi na njegovem grobu v Ravenni zasluženo čast velikemu pesniku, se pridružujemo temu kulturnemu slavu tudi mi, ker znamo ceniti zasluge učiteljev človečanstva.

Ali, kakor skoro vsikdar, ko Italija slavi svoje in svetovne nositelje luči, ali pa svoje velikeane za ujedinjenje domovine, tako je tudi to pot naša irredenta — ta nonsens, ta absurd italijanstva — ki uporablja priliko, da tej kulturni manifestaciji da znak politične demonstracije.

Naša irredenta pak misli, da je njena demonstracija tem opravičenejša, ker je Dante z nekaterimi svojimi stihmi ovekovetil aspiracije irredentizma samega avstrijskih Italijanov.

Zastoj bi mi tu dokazovali irredenti, da je Dante peval o Italiji do Kvarnerskih otokov jedino radi tega, ker je — — — slabo poznal geografijo in etnologijo. Irredenta bi nam odgovorila: pa mi ravno hočemo ono, kar je le žele ali slutiti.

Mi imamo proti dantevskim idealom irredente drug, močnejši argument: faktične razmere sedanjosti.

Te razmere bi hotela irredenta potajiti. V ta namen pači zgodovino, geografijo in etnologijo, in to hoti v zlobno, a ne — kakor je to storil Dante — bona fide in zanešen po svoji pesniški fantaziji.

Radi tega pačenja faktičnih razmer se vodi borba med nami Hrvati in Slovenci proti irredenti. Ne treba, da bi dokazovali tu, kje je pravo, a vemo tudi za vzroke in provzročitelje krivic, ki jih počenja irredenta.

Nam je glavno da tu naglasimo, kako v Italiji danes Dante zadobiva nekako sekundarno ulogo kakor pesnik, genij, mislec, a glavno kakor — ideal irredentizma.

Pod njegovim imenom se je osnovalo v Italiji društvo „Dante Alighieri“, ki bi imelo

ščititi italijanski jezik izven Italije. To društvo je v najboljih odnosih z italijansko vlado in onimi krogi, ki jih podžiga misel, da Italija ni še dovršena; sosebno glede na naše Primorje in Dalmacijo. V obče pa je znano, da „Dante Alighieri“ razun svojih šol finansira tudi zloglasno „Lega Nazionale“.

Tej „Legi“ je Dante vrhni učitelj, gran maestro, kakor se peva v himni „Lege“. Ali ne samo glede jezika, ampak tudi glede političnih aspiracij.

Ravno zato pa dne 14. t. m. v Ravenni ne bo eminentno kulturna svečanost, marveč pretežno politična demonstracija irredente, ker glavni ton vsemu programu svečanosti dajo naši irredentovci, ki se pripravljajo, da pohite v velikem številu v Ravenna iz teh petero „nesrečnih pokrajin“.

V Trstu so sprožili misel o artističnem daru, jedni „a m polia“ (nekaki večni luči), ki jo postavijo na grob pesnika, da bo v njej gorela luč — simbol želje in ljubavi naših neodrešenih do „skupne domovine“. Srebro (9 kg.) za to svetilko so darovali neodrešeni iz vseh petero pokrajin, ki jih predstavlja petero statut. Reka podarja srebrn venec, ki bo kitil stojalo (iz kraškega stalašmita, torej bo tudi slovenski kamen zastopan na grobu Dante-a, kakor bodo tudi našo domovino zastopali mnogi naši odpadniki, danes tanatični irredentovci). „Indipendente“ poklanja „Legino“ škatljico žigic, okovano srebrom. Pula ponese na grob Dante-a bakren venec.

Vse te simbole irredentizma ponesejo v Ravenna neodrešenci, ki krenejo iz Gorice, Trsta, Pule, Reke in Zadra s posebnimi izleti. V Ravenni pa se pripravljajo, da vsprejemo našo irredento, kakor se spodobi. Proti vsem tem irredentovskim demonstracijam v sosednjem kraljestvu — v kolikor so naperjene proti nam — nimamo mi, seveda, sredstev, da bi se borili. Od svoje vlade pak ne moremo zahtevati zaščite, ker italijanski irredentizem je privilegovano nezogibno zlo, nekaj povsem nasprotnega veliko srbski propagandi, nekaj kakor ventil, ki izpušča eventualne oblake v „dobrih odnosih“ avstro-italijanskega zavezništva.

Ali zato ostaja nam pravica, ali bolje: nalaga se nam dolžnost, da s podvojenim ognjem odbijamo in uničimo akcijo, ki je samo plod in posledica teh „feste dantesche“ v Italiji.

Naš dementi ne bo možen dne 14. t. m. v Ravenni. Dobro. Ali, ako se ponovi dan 16. avgusta, hočemo zopet pokazati, čegav je prav za prav Trst.

Tako bi morali nastopati tudi naši bratje po drugih mestih domovine, kjer hoče irredentizem manifestirati svojo pravno posest in svoje aspiracije.

V Gorici, v Puli, a posebno na Reki in v Zadru morajo Hrvatje in Slovenci izrabiti vsako in tudi najmanjšo priliko, da preprečijo načrte irredente in da s sistematično borbo zrušijo nje nenaravno moč.

A potem naj se le ponavljajo svečanosti v Ravenni. Hoče-li irredenta na grobu Dante-ja pevati ali vzdihati, ali hoče pačiti zgodovino in mamiti — sebe in druge s fantazijami: nam bo to vsejedno. Za nas mora biti glavno, da bo irredenta skromna v naši hiši, ko deluje pod našo kontrolo.

Mi nočemo biti bahavi, a ko trdimo, da nam bližnje svečanosti v Ravenni ne delajo preveč skrbi, ker vemo, kako breme hoče irredenta zvaliti z duše ob grobu Danteja.

Kakova bo pak irredenta, ko se okrepiljena povrne domov: to bo zopet odvisno od našega bodočega dela!

Skupščina „Hrvatske stranke“ v Spljetu.

V ponedeljek 31. avgusta vršila se je v Dubrovniku seja upravnega odbora Hrvatske stranke v Dalmaciji. Na seji se je enoglasno sklenilo, da se skliče skupščina stranke v Spljetu na 14. septembra.

Kakor smo nedavno obrazložili v posebnem članku, so strankarske razmere v Dalmaciji — po volji in zaslugi vladnega zistema — v popolnem razalu. Komu na korist? Odgovora na to vprašanje smo že gori dali: na koristi le tistemu, ki je to razsulo želel in je provzročil. Nijedna stranka, ki se ljuto koljejo med seboj, nima koristi od tega. A to se ni glavno zlo. Največe zlo je, da trpi pri tem vse narodno-politično življenje, da je sterilno in neplodno za narodni interes. Komur pa ni strankarska strast zaslepila vid, mora želeli, da bi se strankarsko življenje konsolidiralo v smislu, da bodo posamične stranke tekmovala med seboj na koristnem in plodonosnem delu. Konec pa bodi enkrat mejsobojnemu zastupljanju. To je prava slovenska nesreča, da postajamo v slepi strasti narodno žoga v rokah Slovanstvu sovražnih činiteljev.

Volilna borba v Makedoniji.

V Makedoniji se je razvila živahna volilna borba. Snujejo se odbori, sekcije in pododbori ter se ustvarjajo programi. Neki bolgarski klubi so klenili prirediti prve dni septembra velik shod, na katerem bodo formalizirali program Bolgarov. V bodočem turškem parlamentu bodo imeli Bolgari največ sedem do osem poslancev, dočim jih bodo imeli Grki štirinajst do petinajst. Ako Bolgari ne vspejo s svojimi pogajanjmi, ki jih vodijo z mladoturki, in ako se jim ne dajo vse koncesije, ki jih zahtevajo njihovi odbori, se združijo s Srbi in Kucovlahi s skupnim programom.

Efekti uveljavljenja trgovinske pogodbe se Srbijo

utegnejo postati usodopolni za razmerje mej ortodoksnimi agrarci in krščanskimi socijanci. Mi smo že pred par dnevi izvajali, v kakor neprijeten položaj je prišel dr. Lueger vsled agitacije agrarcev proti trgovinski pogodbi s Srbijo. Na eni strani je v zadregi dr. Lueger, na drugi je zašel v zagato minister za poljedelstvo Ebenhoch. Se, svojim srcem je na strani agrarcev, kakor člen kabineta bi moral biti proti njim. Resiti se je hotel iz tega konflikta z demisijo. Ali tudi ta korak mu ni pridobil pardona pri agrarnih intransigentih, ki jih vodi aristokrat Hohenblum. Na tem dejstvu se vidi, kako prekipava strast pri fanatičnih agrarcih. Da si ti poslednji ne taje, da ga morda še ni bilo v Avstriji ministra za poljedelstvo, ki bi tako intenzivno branil in povspeševal interese agrarcev — in to tudi in se posebno na pogajanjih za sklep trgovinske pogodbe s Srbijo — vendar mu ne morejo odpustiti, ker ni preprečil proviziornega uveljavljenja pogodbe.

PODLISTEK.

Nekdanji ugled.

Spisal Ivo Trošt.

I.

Za širnimi poslopjem velikega salona znane gostilne na letovišču v Podbrju, prihujenjem izlasti Tržačanom, sta sedela pri mali mizici pod košato brusna podbrški učitelj Ivanec in vedoželjna letoviščanka Vera, njegova učenka. Pred njima so ležale leposlovne knjige različnih jezikov — pa tudi francoska in slovenska slovnica. Učitelj in učenka molčita ter gledata, kakor bi se bala ozreti drug drugemu v lice, nekam v neprodno daljavo.

Avgustovo solnce je pošiljalo poslednje svoje žarke preko strehe velikega salona tja na sosedni vrt. Prijeten hlad je objemal rastlinje v senci, a tam na bližnjih vrhovih dreves je še trepetala solnčna svetloba in na strehah je odsevala popoldanska vročina, mihljajoča kakor valčki biserne studenčine. Na porobju gredic je dišala reseda, so se vabljivo smehljali pisani klinčki in raznobojne vrtnice, ki so se uprav košatile s krasnimi cvetovi. Nežna, komaj razcvetela temnordeča cvetka je zala celo med učitelja in učenko

na mizico ter jima zmedla — učno metodo. Enake vrste cvet kakor na mizi, le malo razvit brst, tiči v gumbnici učitelja Ivanca. Iz malega cveta diha njegova bodočnost, njegovo življenje. Ponosen pa je tudi na ta le mali brst še ponosnejši nego na svoje odlično spričalo sposobnosti za meščanske šole in lansko leto dostano preizkušnjo za rezervne častnike. Danes je celo srečnejši ko tisto popoldne, kadar so mu prvi izročili zrelostno spričalo ali pa prvi dekret. Brat je bil določen očetov naslednik na domu, a Vladka so čakali nekateri tisočaki, da jih prešteje in spravi nekoč kot doto, ko mu nebu nakloni neresto po njegovem srcu in ukusu. Danes se mu je zazdelo, da je tisti dajni in negotovi „nekoč“ blizu, prav blizu. Ali ni pogled iz temnih oči gospice Vere zanesljiv porok, da je vse doma. Že takorekoč na pragu. Ta podjetni, osokoljujoči in vendar prijazen mil pogled. V njem so zrcali nje duša, v njem njegova bodočnost v izobilju sreče in prekipenjajoče blaženosti...

Vladko Ivanec, sploh nadarjen mladenič, je gorel v solah za razne jezike. Že na gimnaziji, a še bolj se je pozneje na učiteljski bavič z modernimi jeziki in učnimi metodami. Njegovemu stanu sicer neprijazna usoda mu je naklonila priliko, da se je v nižjih razredih latinskih šol seznanil z italijansko, a pozneje s francosko in posebno s slovenskimi jeziki. Součenci so ga smatrali

nekako slovansko korifejo: pol učenjak pol prorok, ki ga čaka še svetla bodočnost.

Drugo leto po zrelostnem izpitu so ga nastavili učiteljem na znanem, Tržačanom posebno omiljenem letovišču. Ni imel sicer mnogo otrok, a zato veliko priložnosti, da pokaže svoje duševne vrline. In takih vrlin ni bilo treba malo.

Ko so se o poletni vročini vrnili letoviščarji, je bilo treba tuhtant se pridružiti znanim gostom, da ostane Podbrje v starem, če že ne vsako leto v večjem slovesu in da bo letoviščarjem bivanje na deželi čim prijetnejše.

Med mnogimi pol slovanskimi, pol italijanskimi družinami je bila Ivanca takoj iz početka najbolj naklonjena rodbina Palmičev. Morda za to, ker je bila mnogoglava in je bil Vladko učitelj, ki ni med tolikimi glavami nikoli brezpotreben; morala pa tudi valed tega, ker se je Palmičeva rodbina smatrala po svojem očetu in posestvu v Podbrdu domačo. Takoj prvo leto Ivančevega učiteljevanja v vasi so mu izročili med velikimi počitnicami nekaj glav in pouk; med njimi pa ni bila Vera, najstarejša hčerka, ki je napredovala izborna na mestnem dekliškem liceju. Zlasti so jo veselili tuji jeziki. S petnajstim letom je govorila že francoski, ki se je naučila pri posebni učiteljici, nemški, kakor so govorili doma v družini, in laški, ki je bil na liceju sploh učni jezik.

Mama Adela, dasi slovanskega rodu, a vzgojena v nemškem Gradu, ni znala slo-

venske besede; papa sam Slovenec, si pa vpricho mame ni upal govoriti z otroki v jeziku svoje matere. Čuli so Palmičevi kodroglavčki ta jezik na ulici in pa vsako poletje v Podbrju, kjer se so igrali in zabavali s slovenskimi vrstniki, kakor so mogli in se umeli.

Ker je Ivanec prihajal slehrni dan v hišo, se ni Vera težko seznanila z domačim učiteljem. Govorila sta namreč, kadarkoli je tako nanesla prilika, samo o raznih jezikih in različnih učnih metodah. Vladko je pa bil zal dečko, živahen in izgovoren, ki je znal v razne jezike vpletati šaljive opomnje in resne metode ljubeznive dovpite o temnih očeh, rubinastih ustecih in kerubskem obrazku. Valed pa je galantni kavalir pozabil povedati, da veljajo ti pokloni samo nji, Palmičevi Veri. Bilo je tudi nepotrebno, ker je črnolasa učenjakinja vedela brez naslova, kam so namenjeni in vsled tega ljubko zardevala tja v sama senca.

Ni čuda, če je Vera minulo zimo navzlic ljubeznosti mestnih znancev in vrstnikov, navzlic šumnim zabavam na razkošnih oficirskih plesih in soarejah pogrešala sladkoganjljivih pogledov mladega Ivanca. Da, zdelo se ji je celo, da večkrat in več kot samo slučajno stopa za njo nadobuden poročnik pl. Wehrmaier, daljni sorodnik atotnika Krazine, ki se je lani z njim poročila njena sestričina Mici z blizu pol milijona dote... (Dalej.)

Hohenblum in njegovi fanatiki trde namreč, da je Ebenhoch dal besedo, da prepreči to uveljavljanje. Minister Ebenhoch pa odgovarja, da je le obljubil, da stori vse možno, da ne pride do uveljavljanja. Če se mu ni posrečilo, gotovo ni bilo temu krivo pomanjkanje poštene volje. Tu so pač odločili važni gospodarski in politični oziri državne skupnosti. Agrarci najhujše vrste zahtevajo baje, naj krona vsprejme demisijo Ebenhocha. Kam dovaja strast! Strmoglaviti hočejo torej moža, na katerega pomoč so mogli absolutno računati v vseh slučajih, da si bi morali vedeti da zanje ne more priti nič boljšega.

Na krščanskih socialcih se pa sedaj maščuje njihova prevelika pohlepnost. Vse so hoteli spraviti pod en klobuk, vse upreči v svoj voz in vladati nad vsemi: nad deželo in nad mestom, nad agrarci in nad ljudmi, ki imajo največji interes na razvoju industrije. Vseh so hoteli štiti, vsem so obljubljali nebo in zemljo. Sedaj pa jih poplavlja vodovje navzkrižja v interesih. Liberalne stranke nemške pa gledajo seveda škodoželjno na ta boj in je morda v tem pojasnilo za dejstvo, da so liberalne stranke za prestojne deželnozbornske volitve na Niže-Avstrijskem odklonile kompromis s krščanskimi socialci ter so se odločile za samostojen boj na vsej cesti.

Za krščanske socialce se menda bližajo h koncu lepi dnevi ofenzije — zmage za zmago — in tudi njim se bliža dan trde borbe za obranitev posesti.

Interesantna je tudi vloga, ki jo igra krščansko-socialni minister Gessmann. Ta se je najprej zavzemal za agrarce, v svoji stranki je pravočasno pustil iste na cedilu, ne da bi kaj obljubil. Zato mu ni treba vzpostavljati svojega ministerjalnega devišstva potom demisijske burke, kakor njegov manjše previdni kolega Ebenhoch. A ravno proti temu poslednjemu se zaganjajo agrarci z nečuvno brezobzirnostjo. Potom tiska sta si Gessmann in agrarni „šarfmacher“ Hohenblum že vse možno porekla.

Ta afere je sploh silno zanimiva, ker dokazuje, kako moč imajo gospodarski oziri nad vsemi ideološkimi interesi.

Hrvatska.

Razpust hrvatskega sabora?

Neki nemški list poroča, da je ogrska vlada sklenila razpustiti hrvatski sabor in razpisati nove volitve, na katerih, tako se nadeja vlada, bi Frankova stranka dobila pretežno večino. Omenjena stranka je radi tega pozvala svoje člene v Zagreb. — V kolikor moramo presijati položaj, menimo, da se ogrska temeljito moti s temi svojimi računi — brez krčmarja, ki je v tem slučaju — pretežna večina hrvatskega naroda.

Rusija.

Ruska carska rodbina na potovanju.

Cesarska rodbina se je podala na pomorsko križarenje, ki bi trajalo šest tednov.

Rusija proučava Finsko.

Ruska vlada je poslala 65, deloma častnikov, deloma policijskih uradnikov v Finsko, da proučavajo tamkaj položaj. Cilj te ekspedicije bi bil v tem, da se zamore v slučaju potrebe uvesti ruska uprava.

Drobne politične vesti.

Pariški mestni svet v Pragi. Iz Prage javljajo: Predsedstvo pariškega mestnega sveta je prejelo povabilo od mesta — Praga, da obišče Prago in razstavo. Sedaj je predsedstvo javilo, da se vabilu odzove in pride v Prago.

Volitve v Perziji. Iz Teherana poročajo: Volitve za novi parlament prično bodoči teden. Bati se je spopadov in nemirav.

Iz Portugalske. Iz Lizbone javljajo, da bo parlament zaključen 15. t. m. Čim dalje bolj se širijo glasovi o ministerski krizi, zato postaja tudi splošni položaj čim nevarnejši.

Neodvisnost Kube. V političnih krogih ponovno zatrjujejo, da povrnejo Združene države svobodo Kubi 28. januarja 1909. Ameriška okupacija bi zvršila 1. jan. 1909.

Angleži proti ustavi v Egiptu. „Berliner Tageblatt“ poroča iz Londona, da je državni tajnik sir Edward Grey vsprejel egiptovsko odposlanstvo članov zakonodajnega shoda, ki je zahtevalo za Egipt parlamentarno vlado. Sir Grey je odvrnil, da angleška vlada nima nikake nade, da bi se mogla v kratkem uvesti v Egiptu parlamentarna vlada.

Svedska v vojni zveziz nemčijo? Petrograjska „Rječ“ je priobčila senzacionalno vest, da je bila povodom zadnjega bivanja cesarja Viljema v Svedski sklenjena pogodba, po kateri bi Svedska v slučaju vojske na kopnem in na morju podpirala Nemčijo. „Köln Zeitung“ pa demantuje to vest, ki je tudi zelo neverjetna.

Finančne skrbi Portugalske. Iz Lizbone poročajo, da se je radi pičlih dohodkov izplačalo 1. t. m. le tretjino državnih plač. Vojaki in častniki (razen lizbonske posadke) so že od 1. avgusta brez plače.

Dnevne vesti.

Slovenska ljudska šola v mestu! Da ne bodo slovenski stariši v mestu v skrbeh za svoje otročice, jim naznanjamo, da se doe 15. t. m. odpreta I. in II. razred za deklice

in sicer v hiši „Trgovsko-obrtna zadruga“ ul. Acquedotto št. 22. Vsi, ki imate za ta razreda godne stroke, pazite kdaj bo v „Edinosti“ razpisan dan za vpisovanje.

Glepe šole za dečke nimamo še natančnih obvestil. Skoraj gotovo pa je, da se odpre tudi za dečke vsaj prvi razred v sredini mesta. Tudi to se bo v par dneh vedelo in bo objavljeno na tem mestu. Četrstoletna borba za ljudsko šolo v mestu se vsaj bliža kraju in najdalje prihodnje leto bomo imeli dovolj prostorov na razpolago v zgoraj omenjeni hiši, ki nam jo je prav ob pravem času preskrbelo vrta naše „Trgovsko-obrtna zadruga“.

Za to veliko pridobitev smo dolžni iskreno zahvaliti lastnici hiše, kjer se bo naša deca mogla učiti v svojem materinem jeziku.

Živela nova slovenska šola v našem mestu! Živela „Trgovsko-obrtna zadruga“ in njen vrli odbor!

Slovenski trobojnici so žvižgali! Minolo nedeljo, ko se je „Delavsko podporo društvo“ pomikalo pod svojo trobojnico po ulici Caserma, je bilo slišati malenkostnega žvižganja, ki so ga proizvajali naši smrtni sovražniki.

Žvižganje je prihajalo iz Vianelove hiše, one v ul. Caserma št. 17 in iz tramvaja! Okna, s katerih se je žvižgalo, so si vdeleženci prevoda — kakor smo opazili — zapomnili!

V tramvajem vozu je bilo 4—5 oseb in med temi se je tudi žvižgalo.

Ob drugi enaki priliki bo dobro, da par naših dobrih zasede tudi tramvajanske voze! Sicer pa je žvižganje ponehalo takoj, ko je naša masa jela reagirati ter klicati: „Vigliacci veni fuora!“

Vianelova hiša, oziroma njeni izzivalci, bi bili gotovo okusili kaj grenkega, ko se je naša masa na povratku vstavila pod okni podivjancev. Le redarstvu naj se zahvalijo dirjaki, da niso prejel lekcije, ki so jo zaslužili. Stari.

Italijansko turistično društvo „Touring club italiano“ (T. C. I.) je sklenilo, da na alpijskih mejah Italije, t. j. na glavnih cestah ki vozijo iz inozemstva v kraljestvo, postavi table z nadpisi „Italia“. Te dni postavijo prve take table v Primolanu. Tržaški listi, ki so se že enkrat razljutili na „T. C. I.“, ker je bil priredil geografsko karto za turiste, na kateri so bila označena tudi hrvatsko-slovenska imena naših primorskih krajev, so dvignili sedaj proti „T. C. I.“ težko obtožbo, ker na mejah kraljevine Italije da se ne smejo postavljati nadpisi „Italia“, ampak „Regno d'Italia“ (italijansko kraljestvo). Kajti da meje sedanega kraljevstva niso še meje Italije, saj vedo že tudi otroci, da meje Italije sezajo dalje tam nekje do Špica, tu nad Gorico „Divacciana“ in izpod „Monte Maggiore“....

To so naše irredente — želje.

Na c. kr. učiteljsko v Koprju se vrši vpisovanje za šolsko leto 1908/09 dne 14. in 15. septembra t. l. od 9—11 ure pred in 3—6 ure popoldne.

Dne 16. septembra se prične na vladni redni pouk in pričnejo na zavodu vsprejemne ponavljalne in zrelostne preizkušnje.

Plačevalcem osebne dohodnine. V smislu § 213 zakona 25. oktobra 1896 dr. zak. se javno naznanja, da je en izdelek za leto 1908 izdanih plačilnih nalogov za osebno dohodnino glede davkoplačevalcev za cenilni okraj št. 1 Trst mesto in za cenitev okraj št. 2 Trst okolica od dne 10. do 23. septembra 1908 v sobi št. 121 na tukajšnji davčni administraciji o uradnih urah od 9. prep. do 2. pop. davkoplačevalcem osebne dohodnine rečenih okrajev na vpogled izpostavljen.

Dohodninska prizivna komisija za Trst in okolico ima v poslednjih letih samo dva člana slovenske narodnosti, mej tem ko je prej imela tri. Zopet dokaz, kako je vlada, ki je tako občutljiva za svoje miljenice brezobzirna napram nam. V ljubljani ali v drugih slovenskih krajih vlada poziva za vsakega voljenega Slovenca takoj tudi jednega Nemca v komisije, samo da se varuje takozvano ravnostrežje v korist tako neznatni manjšini, kakor so Nemci na Kranjskem. Pozivamo finančnega ministra, naj bo tudi nam naproti pravičen vsaj toliko, da ne krši našega posestnega stanja, in naj torej zopet, ko se ponudi prilika v to, primerno pomnoži številno slovenskih členov tukajšnje dohodninske prizivne komisije!

Povrnili sta se včeraj popoldne z vojaških vaj v naše mesto polk št. 97 baron Waldstätten in bosansko hercegovski polk št. 4.

Iz Lonjerja. Tombola „Zavarovalnice gov. živine“, ki se je imela vršiti, 23. m. m., je bila v sled slabega vremena prenešana na 30. t. m. V odigled temu, da so bile v bližnji okolici (Ricmanje, Boršt, Sv. Ivan itd.) druge prireditve ni bilo sicer preveč udeležbe, vendar se je tombola izvršila. Cinkvino 50 K sta dobila domaćina g. Rok Cok in Pertot Ant. iz Lonjerja; I. tombola g. Ivan Ražem, vaški načelnik iz Bazovice in II. tomb. g. Ivan Gerin iz Gradeza. G. Ražem je odstopil v društvene namene od čistega dobička K 10, g. Gerin pa K 5. Bodi jim zato izrečena presrečna zahvala!

Pred in po tomboli je del domači zbor „Zastave“ (mešan in moški) ter je svirala domača „Lonjerska godba“. Po 7. uri se je pričel živahen ples, ki je trajal do polnoči. Društvo je hvaležno vsem, ki so prihiteli v Lonjer iz bližnjih vasi, pa tudi Lonjercem

samim, ki so se brez razlike vdeležili domače prireditve. Škoda le, da je kršč. nauk izredno dolgo trajal ter da je bil tu „ofer“ ravno ta dan.

Za proslavo 100-letnice rojstva J. G. dine Vrdeljskega. — Vspored slavnosti je sledeči:

1. Sprejem gostov. 2. Slavnostni govor. 3. Odkritje plošče.

1. G. V. Brož: „Spomin na Zagreb“, poje mešan zbor pevskega društva „Zore“ iz Vrdele s spremelj. tamburaškega zbora iz Sv. Ivana. 2. Halsbolz: „Lovska“, poje moški zbor pevskega društva „Višava“ iz Konkolneja. 3. G. V. Brož: „Živio predsednik“, svira tamburaški zbor iz Sv. Ivana. 4. V. Mirk: „Oj sijaj“, poje ženski zbor s spremelj. tamburaškega zbora iz Sv. Ivana. 5. A. Nedved: „Dijaška“, poje moški zbor in tenorsolo „Velesile“ iz Skednja. 6. D. Jenko: „Na moru“, poje moški zbor društva „Slava“ iz sv. M. M. spodnje. 7. Iv. pl. Zajc: „Poputnica Kola“, poje moški zbor „Slovenske straže“ iz Gropade. 8. A. Dvořák: „Kmetovalčeva himna“, poje mešani zbor „Citalnice“ pri Sv. Jakobu. 9. * * * „Vesela družba“, poje mešani zbor „Zvonimira“ iz Rocola. 10. V. Mirk: „Kukavica“, (odlomak iz cikla „Spomladi v gozdu“), poje ženski zbor s spremelj. tamburaškega zbora iz Sv. Ivana. 11. Prosta zabava. Med posameznimi točkami svira godba iz Sv. Ivana. Začetek točno ob 3. uri popoldne.

Otvoritev ljudske knjižnice v Koprivi. Akad. fer. dr. „Balkan“ naznanja, da otvori v nedeljo 13. t. m. svojo peto ljudsko knjižnico in sicer v Koprivi. Knjižnica se ustanovi na izrecno željo in prošnjo koprivskih rodoljubov, ki so po svojih močeh prispevali v ta namen. Vsa čast pa gre ondotnemu pevskemu in bralnemu društvu „Zarja“, ki je prepustilo brezplačno vse knjige in določilo v ta namen še posebno denarno svoto. Ostalo je preskrbelo društvo „Balkan“ tako, da bo štela knjižnica 60 izbranih knjig, ki bodo gotovo zadoščale potrebam ondotnega prebivalstva.

Otvoritev ljudske knjižnice se je imela vršiti že 8. t. m. Toda, ker ja naše zavedno učiteljstvo ta dan zadržano na zborovanju svoje „Zaveze“, ono učiteljstvo, ki je kaj naklonjeno društvu „Balkan“ in vsem njegovim prireditvam, se je otvoritev preložila na 13. t. m. Upamo torej, da tudi takrat učiteljstvo, posebno mlajše, pokaže svojo naklonjenost in se udeleži te pomembne slavnosti. Apelinamo pa tudi na drugo občinstvo, izlasti pa na dijaštvo, tržaško in goriško, da se mnogoštevilno odzove temu povabilu in zadostno poiliti v Koprivo. Na ta način združi „dulece cum utili“, ker napravi prijeten izlet in pomore poleg tega, da postane otvoritev slovesnejša. Natančnejši podatki slede. Na svidenje torej 13. t. m. v Koprivi!

Akad. fer. dr. „Balkan“.

Fenomen v flori. Včeraj so v vrtu g. Ivana Marija Čok v Lonjeru utrgali češnjev cvet. Na 2. septembra gotovo neka izvanredna zamuda!

Tržaška mala kronika.

Debela toča v Trstu. Ves dan je rahlo pihal jug, čigar moč pa je čim dalje rasla proti popoldnevju. Črni oblaki so se zgoščali na nebu in neznosna soparica je obdala vse mesto. Naenkrat proti 4.30 popoldne je zavel silen plisk iz severovzhoda; kmalu smo imeli silno viharo burjo, ki je žvižgala in stokala okolo hiš. Zgnani od obeh smeri vetrov so se črno-belkasti oblaki zgostili nad mestom in obetali niso nič dobrega. Tu ob 5. uri se je usula debela toča z gostim dežjem nad mesto: silen veter je ledena zrna zagnjal z vso silo proti šipam hiš. Veliko zrn je bilo debelo kakor orehi. Četr ure je trajalo divjanje narave, ki je jarke ulic spreminilo v deroče potoke, v katerih so plaval kupi toče in sode. Dež je potem trajal še uro z vedno manjšo silo; silen veter in hladna temperatura sta bili posledica nedavne nevihte.

Ko smo gledali na to božjo šibo, smo se prestrašeno vprašali, kaj bo z našo bližjo in daljšo okolico. Koliko škode je tam povzročila toča, in še taka toča! V kolikor smo pa mogli izvedeti, ni trpela okolica veliko škode. Zdi se, da gre na dobro srečo za izreden fenomen, kajti pasma toče je bila bržkone jako omejena in je obsegala del morja in le mesto Trst. V okolici je menda le trpelo nekaj rojanskkega ozemlja. Sicer ni bilo v Skednju skoraj nič toče in tudi v Barkovljah, Kontovelu in Proseku (o katerih se je prvotno širil glas, da so trpeli grozno ujmo radi toče) je padalo le nekaj sode.

Včerajšnja nenihta. Poplava. Trabakelj po nesrečil v predluki. Mnogo ulic je včeraj, ko je divjala nevihta, nudilo prizor deročih rek. Zlasti na trgu Goldoni je bila že prava povodenj in stoli branjev ko plaval po trgu, kakor kake barčice. Morje je bilo ves dan silno razburkano, ob nevihti pa je naravnost vrel. Piloti so morali tasneje privezati vrvi več ladij v basenih in utrditi sidrne vrvi ladij sredi luke. — Ob 4 in pol popoldne je parnik Grot Wurmbrand plul sem iz Dalmacije. Nahajal se je tedaj na višini Savudrije in dobili so tu na videz trabakelj, ki je obupno delal znamenja na pomoč.

Kapetan Wurmbranda je krenil ladijo v ono smer. Trabakelj je bil „Benvisto“ iz Gradeza pod poveljem „parona“ Fortunata Fi-

dan, z nakladom peska, jadrajoč iz ustja Talimenta proti Trstu. Zasačil ga je vihar, ki je divjal na morju še več nego v mestu. Zajemal je vodo in bil je nagnjen. Parnik Wurmbrand se je oprezno približal in vzel na krov vse moštvo trabakeljina. Kmalu potem se je isti prebrnil. Ponesrečence so izkrcali v Trstu.

Otok vtonil v čebur na Proseku. — Starši zblazneli od žalosti. Na Proseku je predvčerajšnjem zadela neko rodbino težka nesreča. Dveletni sinček Josipa Luksa, ki je vslužben na gradu Miramar, je padel v čebur, polonapolnjen z vodo, ko se je mati trenutno nahajala v kuhinji. Dete se je vtopilo. Sosedkinja, ki je videla, kako se je dete nagnilo čez rob čebra in zgubilo ravnotežje, je z vpitjem opozorila mater. Ko je ista zagledala svojega otroka v vodi z nožicami navzgor obrnjenimi, zagnala je obupen krik in se v nezavesti zgrudila na tla. To pa je pomenjalo smrt otroka, kajti hitra pomoč bi ga bila gotovo rešila. Krik matere so slišali v bližnji orožniški postaji, od koder je prišlo več ljudi. Vzdignili so otroka iz čebra in poskusili ga oživiti. Tudi okrajni zdravnik dr. Bechtinger je poskusil umetno dihanje, ali vse zaman! Dete je bilo že mrtvo.

Iskali so mater in našli jo ždečo v kotu vrta. Bledlo se ji je. Nesrečna mati je znorela! Med tem je prišel oče domov in izvedel dvojno grozno vest, da mu je otrok umrl in žena zblaznela. Tedaj je v divjem obupu planil iz hiše in dirjal zmeden več ur brez cilja. Zblaznela mati ima kmalu poroditi.

Nezgodna na delu. Težak Josip Turk star 43 let, stanujoč v Kladinu št. 272, si je včeraj zlomil srednji prst desne roke, ko je spravljal balo pavole.

Samomor bolnika v bolnišnici. Iz obupa radi svoje neozdravljive bolezni je predstojnikom nek bolnik v Magdalenini bolnišnici storil konec svojemu življenju. Ime mu je Ernest Stokel iz Trsta, star 24 let. Strožnik se je, opozorjen po stokanju bolnika, približal njegovi postelji in našel ga z globokimi urezninami ranami na vratu in na zapestju. Na odeji je ležala okrvavljena britev.

Stokel pa ni umrl, kakor je to razbodbol „Piccolo“, ampak živi in se nahaja v IV. oddelku mestne bolnišnice.

Tatvina. Alojzij Vaspa, iz Trsta, 39leten težak; Josip Spangher, 29 leten tapcitar iz Gorice; Atilij Caranzula, 29 leten čevljar iz Trsta, so bili ob 1. uri minole noči aretirani na Velikem trgu, ker so ob 11. uri predvčerajšnjem zjutraj okradli na škodo Alojzija Durberšić žakelj in zabojo, v katerih so se nahajale volavske kože in loj v vrednosti K 100.

Velika nezgoda v prosti luki. Trije možje hudo oparjeni. Včeraj ob 3.10 popoldne telefoniralo se je na zdravniško postajo z redarstvenega inspektorata v prosti luki, da se je pripetila težka nezgoda v Lloydovem parniku „India“, ki je zasidran ob pomolu št. 4. Prišel je na lice mesta dr. Bolmarčić, ki je lečil tri mornarje, v katere se je med dalom zagnal vodni par vsled razpoka cevi in jih težko oparil. Ponesrečenci so: Anton Foger, 37-letni strojni noštrov, Alojzij Castellani, 30-leten kurjač, in Rudolf Deljak, 36-leten krovni mornar. Prenesli so jih potem v bolnišnico.

Padel z višočine 10 metrov v ladijedelnici pri Sv. Marku. Kotlar Vinko Jazbec, star 25 let, dela že tretji mesec v ladijedelnici pri Sv. Marku. Ali nesrečneža lomi božast. Včeraj je delal na tramovju v višini 10 metrov od tal, ko je naenkrat telebnil dol bržkone radi hipnega naspada bolezni, ki ga tare. Prevzili so ga v bolnišnico v precej hudem stanju: imel je bunke na več delih telesa in notranje poškodbe. Sprejeli so ga v X. oddelek.

Loterijske številke izrečane dne 2. septembra 1908:

Praga: 77 18 9 89 61
Lvov: 35 24 90 16 73

Smešnica. Dobro zdravilo: „Ze dva meseca je bila moja žena zagrižena in je težko govorila. Odkar jemlje vaše zdravilo, ne more skoraj prav nič več govoriti. Prosim, pošljite mi takoj še dve steklenici. Vas hvaležen — Miha Ropotec.“

Koledar in vreme. Danes: Evfemija, Tekla, Erazma. Jutri: Rozalija devica. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne 27 Cels. — Vreme včeraj: zjutraj lepo; pop. nevihta, zvečer dež.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Tendencia za nevihte.

Društvene vesti.

Odbor pev. društva „Kolo“ bo imel v petek zvečer svojo sejo, na katero so gg. odborniki nujno vabljeni.

„Citalnica“ pri sv. Jakobu otvori v torek 8. t. m. nove prostore v hiši „Kons. društva“. Tem povodom priredi v ponedeljek 7. t. m. v novih prostorih „Priateljski sestanek“, h kateremu so vabljeni vsa St. Jakobaka društva in klubi po deputaciji in razni St. Jakobski veljaki. V torek 8. t. m. pa priredi na vrtu „Kons. društva“ veliko otvoritveno veselico s petjem, godbo, šaljivo pošto in plesom v društveni dvorani. Odbor „Citalnice“ se nadeja, da se vsa društva odzovejo vabilu, ter se udeleže sestanka dne 7. t. m. ob 8. uri in pol zvečer.

„Narodna Citalnica“ v Rojanu priredi dne 8. septembra v „Kons. društvu“ v Rojanu prekrasno igro „Sin“, rodbinsko dramo v 4 dejanjih, spisal Engelbert Gangl. Citalničarji so si naredili s to igro veliko nalogo, ki jo

hočejo častno rešiti na čast slovenskemu dramatičnemu Ganglu. Iz posebne prijaznosti in priateljstva prevzel je glavne vloge Cirila gosp. Cottič, bivši člen dramatičnega društva v Trstu. Splošno so vloge razdeljene med že poznane diletante. Slavno občinstvo se vabi na mnogoštevilni obisk. Predprodaja vstopnic v Rojano v Kons. društvu.

„Delavsko podporno društvo“ se zahvaljuje tem potom vsem onim, ki so pripomogli, da je nedeljska veselica tako lepo uspela.

Zlasti se zahvaljuje sl. pevskemu društvu „Mirija“ za krasno petje ter vrlému pevovodji g. Labu, svetoivanski godbi za ubrano sviranje, g. Cesarju za vodstvo šaljive pošte ter gospicam, ki so pomagale razprodajati razglednice in narodni kolek ter vsem c. gg., ki so preplačali vstopnino.

Najlepšo zahvalo pa izrekamo naši čistilni rodoljubkinji gospici M. Černigoj za darovani krasni spominski trak na zastavo.

O d b o r.

Gospodarstvo.

Tržaška posojilnica in hranilnica je imela v mesecu avgustu t. l. K 1.283.436,37 prometa. Med temi je bilo vplačanih vlog K 329.102,77, izplačanih pa K 421.199,63; posojil se je izplačalo K 333.677,68, vplačalo se je posojil K 65.929,82. Promet je inkl. 31. 8. t. l. iznaša K 12.494.239.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu avgustu 1903 je 143 strank vložilo 28.992,58 K, 146 strank vzdignilo K 31.555,80, 9 strankam izplačalo se je hipot. posojil K 15.700. Stanje hranilnih vlog K 1.689.603,47. Stanje hipoteknih posojil K 1.292.015,62. Denarni promet K 142.193,31.

Vesti iz Goriške.

Železnica Gorica—Červinjan. V mestni hiši obdržali so Lahi dne 7. aprila 1904. demonstrativen shod za zgradbo železnice, ki so se ga poleg drugih vdeležili deželni glavar dr. Pajer, vsi laški deželni in državni poslanca, zastopniki trgovsko-obrtno komore in c. kr. kmetijske družbe v Gorici. Zapisnik shoda se je doposlal vsem ministrstvom in deželnemu odboru. Deželni zbor je na to naložil v svoji seji z dne 3. novembra 1904. deželnemu odboru, naj napravi splošni tehnični in finančni načrt za zgradbo te normalne železnice ob desnem bregu Soče. Železniško ministrstvo je potem leta 1906. dovolilo predkoncesijo za to in za železnico od Sv. Lucije do kranjske meje in od Sv. Lucije v Kobarid. No to je vse apaio do letos.

Naenkrat se je pa zbudil deželni odbor in začel na vso silo meriti progo od Gorice v Červinjan. Proti nameravani črti so prvi protestirali Gradiščanci, ker se je pustila furlanska metropola na strani. Sedaj pa je ravnanje med raznimi drugimi furlanskimi občinami, ker vsaka hoče imeti železnico pred nosom. Ako ministrstvo ugodí vsem zahtevam (kar ni izključeno) bo ta železnica pravi „circulus vitiosus“ ter namesto najkrajše nadaljša zveza državne železnice z furlansko in potem Italijo.

Zanimivo v stvari te druge furlanske železnice je dejstvo, da sta si radi prioritete, kdo je njen povspestitelj, v laseh glasila klekikalne laške stranke, ter deželni odbor. Prvo namreč trdi, da jima je vlada zagotovila, da sečida to progo na državne stroške, ki bi znašali okoli 9 milijonov kron. Deželni odbor je pa nazirajo, da gre njemu zasluga, ker je za železnico dobil že pred par leti predkoncesijo.

Po trditvi Fasidutti-Bagattovi, bo deželni odbor gradil to železnico na stroške dežele, interesiranih občin, raznih podjetij in premožnih posestnikov. Njih glasilo pozivlja občinske zastope po Furlanji, naj protestirajo odločno proti tej nakani deželnega odbora.

Da se ta stvar razmoti in da se ljudstvo ne bo dalje mamilo v strankarske namene, je obhodno potrebno, da se vlada izjavi, ali je resnično obljubila omejenima poslancema, da bo gradila železnico na državne stroške, z druge strani je dolžan povedati pa tudi deželni odbor, na kak način misli finančirati to podjetje in obenem da pove vzrok, zakaj ni vnapredno s to črto prišel meriti tudi črti v slovenskem delu dežele, v kar je obvezan po deželnoobzorskem sklepu. Morda se misli pa še nadalje protežirati le komarjeto nižino!

Prva slovenska mesnica v Gorici je bila otročena v tork 1. t. m. Mesnica se nahaja v ulici sv. Ivana. Lastnik je g. Adolf Urbančič iz Kobarida.

Vsprehajanje užitnine po organih c. kr. finance je v primeru s prejšnjim zakupom toliko za državo kolikor za dežele in občine več nego ugoden. Od leta 1904. odkar se pobira užitnina po uslužbenih finančne

straže, donesla je leta 1905. več K 183.062,71. 1906. K 207.627,93 in l. 1907. K 161.241,06 na deželnih nakladah, skupaj torej 551.931,70 kron.

Deželna naklada na pivo iznašala je l. 1905. več K 31.075,12, 1906. K 46.379,47 in 1903. K 52.340,21, skupaj K 129.794,80. Skupne užitninske deželne naklade donesle so torej v minoletem troletju več K 681.726,50 v primeru s prejšnjim zakupnino.

Občine so dobile leta 1905. več K 170.464,45, 1906. K 206.651 in l. 1907. K 191.021,96, skupaj K 569.137,35, dežela in občine torej več K 1.250.137,35, katere svota je bila prej izgubljena.

C. kr. erar je dobil v zadnjih treh letih na užitnino več K 460.719,50 v primeru z letom 1904. Prišteta ta svota deželni in občinski, kaže, da je užitnina dala večji znesek K 1.711.583,76 dohodkov, nego pod zakupnino.

Deželni zbor in odbor imata torej dolžnost, da delata z vso silo na to, da se pobiranje užitnine ne spremeni, ne da v zakup, kakor se baje namerava.

Pevski zbor „Rokodelskega bralnega društva“ v Tolminu uprizori dne 6. in 8. septembra t. l. „Dirjega lovca“, znano narodno igro od Finžgarja. Ob priložnosti vzidanja spominske plošče Gregorčiču na Vrtnem, posetite nas na povratku; odpotijete se in prisostvovali boste predstavi, kakoršnja je le redka na naših narodnih odrih.

Torej 6. in 8. v Tolmin! O d b o r.

Sadje na Cerkljanskem. Na Cerkljanskem je letos izredno mnogo in lepega sadja, jabolk in hrušk, da najstareji ljudje ne pamtijo kaj takega.

Vesti iz Istre.

Vsprejemanje učencev v začetku šolskega leta 1908.—1909. na c. kr. hrvatski veliki gimnaziji v Pazinu. — Šolsko leto 1908.—1909. se začne na c. kr. hrvatski gimnaziji v Pazinu dne 18. septembra s slovesno službo božjo, ki se bo vršila ob 9. uri v Frančiškanski cerkvi.

Učenci, ki žele vstopiti v I. razred, se morajo s svojimi starši ali njih odgovornimi zastopniki oglašiti na gimnazijskem ravnateljstvu dne 16. ali 17. septembra ter s seboj prinesiti krstni list in obiskovalno spričevalo (v smislu razpisa c. kr. naučnega ministrstva od dne 7. aprila 1878, št. 5416) v katerem morajo biti redi veroznanstva, učnega jezika in računanja.

Vsprejemni izpiti se vrše dne 16. ali 17. septembra.

Ponavljalci in dodatni izpiti se začno 16. septembra. V ostale razrede (II.—VIII.) se bodo učenci vsprejemali 16. in 17. septembra. Učenci, ki žele z drugih učilišč prestopiti v tukajšnje učilišče, morajo s seboj prinesiti krstni list in spričevalo o zadnjem semestru, katero mora imeti pristavek o pravilno naznanjenem odhodu.

S pošte v Borštu. Iz Boršta nam pišejo: Naša poštarica je slavna žena, ki se neizmerno „čuti“. Ona noče biti samo poštarica, marveč si domišlja, da je pozvana v to, da določa smer političnemu življenju v našem Bregu. Ali pustimo to za danes. To je poglavje, o katerem utegnemo spregovoriti posebej. Za danes se hočemo pozabaviti samo s — poštarico, oziroma s poštnim uradom, in z jezikovnimi razmerami, ki vladajo na njemu. Vas Boršt stoji na slovenski zemlji in izključno slovensko je prebivalstvo, s katerim mu je poslovati. Za te razmere so res kaj čudne. Kdor redno zahaja na našo pošto, opaža, da je dnevoj, ko posluje v uradu gospa poštarica sama, a zopet je dnevoj, ko vidimo v uradu nekega moškega poštnega uradnika, a ta mož, ki naj bo na roko našemu slovenskemu ljudstvu, ne umeje niti besedice slovenski ali pa noče umeriti. Prvo bi bilo zelo žalostno, drugo pa bi pomenjalo naravnost neodpustno brezobzirnost do ljudstva.

Ali ni to naravnost žaljenje za nas domačine, da se dogajajo slučajji, ko mora tistemu uradniku pritekati na pomoč celo tolmač, ali pa celo — tolmačica v osebi poštarice tete?!

Gospa poštarica je velika prijateljica novih emisarjev, ki kriče, da hočejo reševati slovensko ljudstvo. Govori se celo, da ti emiserji ljubljanskega vodstva mnogo računajo na pomoč te gospe, saj drugače —

Direktni dovoz štajerskih kokoši in jajc. Specialiteta: **Graške Poulards**. Cene dogovorne. — Postrežba na dom **Ulica Campanile št. 15.**

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

- navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. -

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13

ter vogal ulice sv. Katarina.

DRUGERIJA **Josip Zigon** ul. Caserma 3

FILIALKA NA PROSEKU ŠTEV. 140

Izbor drog, barv, čopičev, pokost, parfumov, fin. mlo. — Zaloga mineralne vode, voska za parkete, na mrzlo pripravljenega sirupa, tamarinda, malinova itd. itd.

A BOZZER

urar in dragotinar - TRST, Corso št. 25

Izbera dragulj, ur in srebrnine.

Sprajmo se nava dela in popraviljanja po zmernih cenah. Kupuje se in menjava zlato in srebrno predmete ter dragulje.

Predmeti, ki ne ugajajo se menjajo.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Jüscher

TRST

ulica della Caserma št. 13. II. nadst.

Mnenje gosp. dra. KAJETANA barona HORROCH

operatorja na Dunaju.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Že večkrat sem predpisal **ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO** (Vino di China Ferruginoso Serravallo) in vsakikrat sem dosegel dobre uspehe. Ta izdelek je izborno zdravilo ne samo za malokrone, ampak tudi konvalescente.

Dunaj, dne 20. oktobra 1907.

Dr. Kajetan bar. Horroch.

Comptoir Général Photographie **Salvatore Sabbadini**

Trst, ulica Ponterosso 6 — Telef. 9-40

Fotografični aparati in potrebščine.

Sprejme se razvijanja in tiske.

PLOŠČE in FILMS.

Temna soba na razpolago gospodom diletantom. Predmeti za beložarno luč. — Električna zvonila. — Električne žepne svetilke.

TOVARNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Trst — ulica della Zesa št. 46.

Zaloga:

Piazza Rosario št. 1.

Ulica Lazzaretto vecchio št. 36.

Trajna zaloga pohištva:

ulica della Santa št. 14.

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio št. 36.

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 6-58. (Za informacije vprašati 6-70).

Gumijevi izdelki in podmorske cevi.

Josef Reithoffer's Söhne Dunaj

Podružnica v Trstu - Corso 29

Zaloga angl. raket, kroglj za Tennis, Football in metanje

ter igro Diabolo

SLOVENCİ NE ZAMUDITE OBISKATI

Pariške prodajalnice obuvala :: :: ::
Trst ul. S. Antonio št. 4 (hiša Terni) (Calzoleria Parigina)

kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gospé in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste

kakor poznamo mi te gospode — gotovo ne bi bili v takih prijateljskih stikih z njo. Do teh gospodov se obračamo. Če že ne moremo zahtevati od gospodov poštarice prave zavesti o svoji narodni dolžnosti, pa naj vsaj dotični gospodje pouče, kaj zahteva najelegantnejša obzornost: da se bo namreč na pošti na slovenskih tleh občevalo z ljudmi v njih materinem jeziku!

Konstituiranje občinskega zastopa v Dekanih. Dne 29. avgusta t. l. vršila se je volitev župana za krajevno občino Dekani v navzočnosti gospoda c. kr. okrajnega glavarja Gvidena Polleya.

Županom je bil jeinoglasno izvoljen dosedanji zaslužni župan g. Josip Piciga iz Dekani.

Istotako so bili izvoljeni z vsklikom za obč. svetovalce sledeči gospodje:

I. svetovalec g. Josip Andrijašič — Črnikal, II. svetovalec g. Ivan Kocijančič — Dol, III. svetovalec g. Ivan Sever — Loka, IV. svetovalec Josip Bordon — Podpeč, V. svetovalec Anton Oblak — Rožar, VI. Josip Udovič — Kubeč, VII. Anton Košanc — Dekani, VIII. Josip Zerbo — Tinjan.

Ob tej priliki se je novo občinsko starištvu na predlog g. I. svetovalca Andrijašiča spomnilo tudi prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda za Istro ter se je nabral v ta namen znesek 14 K 80 stot z geslom: „Sloga jači nesloga tlač!“

Tako so dovršene tudi volitve za županstvo Dekanov in upanje je, da se novi odbor poprime z vso verno delo, ki ga čaka že dle časa.

Znesek 14 K 80 stot, pošilja se temu al. uredništvu s prošnjo, da ga izvoli odpolati na namenjeni naslov.

Vesti iz Kranjske.

„Izobraževalno društvo“ v Senožečah priredi dne 6. septembra t. l. veliko ljudsko veselico. Vspored: petje, godba, igri: „Brat Sokol“ in „Nemški ne znajo“, srečolov, ples in prosta zabava. Vstopnina nizka. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Tuji v Ljubljani meseca avgusta. Minolga meseca avgusta je prišlo v Ljubljano 5748 tujcev — 1120 več nego prejšnji mesec in 552 več nego meseca avgusta lanskega leta.

Vesti iz Štajerske.

Interurbana telefonska mreža med Celjem in Žalcem je izročena prometu.

Uboj. V Velenju je bil ob cerkvenem žegnanju pretep. Rudar Napotnik je Gregorju Kovaču zasadil nož s tako silo v glavo, da se je zgrudil na tla in v trenutku izdihnil.

Razne vesti.

Mednarodni arheološki kongres. Grški prestolonaslednik Konstantin se poda te dni v Kairo, da prisostvuje otvoritvi tamošnjega mednarodnega kongresa, katerega je častni predsednik.

Kongres baptistov v Berlinu. Pristaši baptistov imajo v Berlinu šest cerkva. Te dni so akklicii v Berlinu evropski kongres baptistov. Na kongresu so bili zastopani člani vseh evropskih narodnosti. Izlasti mnogo jih je bilo iz Švedske in Norveške. Kongres je med drugimi brzojavno pozdravil tudi angleški finančni minister Lloyd George, ki je tudi baptist.

Pisma, dopisnice i časniki. — Glasom zadnje poštne statistike, izdane od mednarodnega urada post, je razvidno, da troši največ dopisnic Nemčija to je eno milijardo in 394 milijonov na leto. Temu številu se ni izdalec približala nobena narodnost na svetu; kajti Angleška troši 800 milijonov, Združene države 712 milijonov, Japonska 665, Avstrija 376, angleške Indije 104, Francoska 39, Italija 35 milijonov. Največ pisem se razpošilja v Združenih državah — pet milijard in 302 milijona, za njimi pride Angleška z dvema milijardama in 694 milijoni. Nemčija z eno milijardo in 967 milijonov, Francoska s 1011 milijonov pisem. Nobena druga narodnost ne troši ni pol milijarde, kajti Rusija troši 474 milijonov pisem. Amerikanci nadkrijuju vse druge države tudi kar se tiče časnikov, ker izhaja na leto nad štiri milijarde, a zatem pride takoj Francoska s eno milijardo in 785 milijonov.

Bolgarski pravopis. V Bolgaraki je zapričelo gibanje o pravopisu. Gre se za tem, da se pravopis napravi jednostavnej, in da se nepotrebne črke odpravijo. Bilo je tudi takih predlagateljev, ki so zagovarjali načrt, da se zvede srbski pravopis.

Liga francoskih zrakoplovcev jo nabrala 100.000 frankov ter jih podarila francoski armadi za nabavo zrakoplova na krnilo.

Skriatinka se zelo širi po Galiciji. Zatefek vseh šol je odgojen za dva tedna.

Korupcija na Portugalskem. Na Portugalskem so odkrili veliko korupcijo. Zapleten je v škandal veliko politikov, ki so pisali ravnateljstvu tobačne režije, da izposlu-

jejo, da se uspeh tobačne režije ustanovi namestu s 37 milijoni le z eno tretjino, od prikritih svote naj bi pa dobili politiki 50 odstotkov provizije, približno 10 milijonov frankov. — Ministrski svet zahteva, naj mu ravnatelj predloži vse spise. Zapleteni so v škandal tudi ministri.

Zrakoplovna postaja na Ogrskem. Madjarsko geografsko društvo je nakupilo pri Kečkemetu primerno zemljišče, na katerem zgradi prvo madjarsko zrakoplovno postajo.

Kongres bolgarskih zdravnikov. V nedeljo je bil v Sofiji odprt kongres bolgarskih zdravnikov. Kongresist, njih 200, je pozdravil minister za notranje stvari Takov.

Kongres madjarskih zdravnikov. Prihodojo nedeljo 6. t. m. se v Zomboru sestane kongres nadmadjarskih zdravnikov. Kongresa se udeleži 600 zdravnikov. Po kongresu prirede zdravniki izlet v Bosno.

Kočijaž se poročil z grofico. V ponedeljek se je v Budimpešti kočijaž Jan Andrašik poročil z grofico Henrijeto Pergracz, s katero je že pred letom dni pobegnil iz Budimpešte.

Crnogorski kneževič Danilo je v ponedeljek pršel s svojo soprogo na Dunaj.

Književnost in umetnost

„Ne kliči vraga!“ burka v enem dejanju s petjem. Spisal Jaka Štoka. Izšel je ravnokar drugi natis te mične Štokove burke, ki se je že udomačila pri vseh diletantskih odrih. Da je moral pisatelj prirediti drugi natis, je pač najboljša spričevalo popularitete. Knjigo, brožurano, je dobiti tudi v Slovanski knjigarni g. Gorenjca. Cena 60 st.

MALI OGLASI:
se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

BOŽEGLAV, krojač javite naslov. — Več klientov Vas išče; med temi eden radi uniforme — Volosko (1326)

Odda se v najem soba z dvema posteljama in hrano pri slovenski družini. Via Farneto 58, II., vrata 6. 1324

Inteligenten mladenič narodnjak, izurjen trgovine s kavcijo, išče primerno službo ali delo. Ponudbe pod „Marljiv“ na „Edinost“. 1323

V najem se odda meblirana soba, ul. Ruggero 11, pritličje, pri slovenski družini. 1318

Išče se čevlarskega pomočnika. Naslov pove Inscr. odd. Edinosti. 1317

Glavno zastopstvo in zalogo kmetijskih strojev prve slovenske tovarne bratov K. & R. Ježek, Blonsko, ima Jos. Dekleva, Gorica, Magistratna ulica. 1243

Dobro izkušenega mladeniča za poslovanje išče za svojo prodajalno z mešanim blagom Gospodarsko in konsumno društvo v Lokvi na Krasi: plača po dogovoru. Oglašiti se je do 30. septembra t. l. pismeno ali ustmeno, pri odboru. — Načelstvo. 1281

Na prodaj hiša z dobro vpeljano gostilno v Ajdovščini. Več pove Inscr. odd. Edinosti. 1287

Dva gospoda iščeta meblirano sobo, hrano. Naslov v Tiskarni Edinosti. 1295

Odda se velika meblirana soba na zračnem prostoru za eno ali dve osebi. Via Sta. Maria Maggiore št. 4, III. n. 1319

Prodajo se obleke, povrhnjice, zimске sukne za odrasle in za otroke. Cene zmerne. Plačilo na obroke. — KOSTORIŠ, ulica San Giovanni 16. I. nadstropje, tik Restavracije „La Cooperativa“. 1306

Hiša na prodaj z 5 prostori in 600 klt. zemljo, Sv. Ivan, ulica Skoljo št. 218. 1295

Sodi vsake vrste so na prodaj na Opčtnih štev. 176 in v Trstu, Via della Valle št. 1. 1295

Javni ples priredijo mladeniči v Sežani dne 6. septembra 1908 v prostorih gostilne g. Polaja. 1303

Dve veliki in dve majhni sobi, dvorišče in kuhinja se oddajo takoj v najem v ulici Lavatoio št. 11. Informacije pri vratarju. 1307

Vsakovrstne vinske posode se prodajo v ulici Paduina 21, Franc Budau. 1178

Odda se v najem soba z 2 posteljama, via Farneto 58, II., vrata 6. 1313

Odprla se bo v soboto nova Gostilna Maganja

v ulici Ghega (vogal ulice Carradori)

Točilo se bo

Križansko vino belo in črno in druga razna vina.

Postrežba točna. Cene zmerne. Priporoča se udani

JAKOB MAGANJA.

ANTON SKERL

mehanik, zapriseženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih zvončkov, luči in prostih gramofonov, zvončkov, in fonografov. Zaloga priprav za točili proizvodna delavnica za popraviljanje šiv. strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.

TELEFON št. 1734.

BOGOMIL PINO

bivši urar, v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ul. Vincenzo Bellini št. 13

nasproti cerkvi sv. Antona bogata

vsakovrstne verižice po

pravih tovar. cenah.

Prodajalnica in pekarna

P. PETERNEL

je preložena iz ulice Giulia 76

v Vrdele št. 490

Prodaja tobaka, katere je bila vzeta od prejšnjega lastnika Wran, Jos. je zopet dovoljena

sedanjemu lastniku P. PETERNEL.

F. Pertot

urar I. vrste

Trst ul. Post Nuove 9

KNJIGARNA MAYLÄNDER

se je preselila

v Piazza della Borsa 11

Irgovina z manufakturnim blagom

ANTON SANZIN pok. Frana - Trst. Barriera vecchia št. 11

Velika izbira belih in barvanih moških srajc, ovratnikov, za-
pestnikov, ovratnic. Nov dohod pletenin za poletno sezono.

!! Izvanredna prilika !!

V petek, dne 4. septembra ob 3. uri popoldne se odpre nova

Prodajalnica čevljev in drugih predmetov

v Trstu, ulica San Antonio 8 (vogal Via Nuova)

Prodalo se bo 10.000 čevljev za moške, ženske in otroke s 50% odbitkom.

Prodalo se bo tudi vsakovrstnih drugih predmetov.

Stenic ni več! po uporabi novega izdelka „DESTRUCTOR“

odlikovanega z diplomom velike nagrade na zadnji mednarodni razstavi v Rimu.

„DESTRUCTOR“ deluje takoj. Pokonča jajčka vsake golazni in ne dopusti, da se zopet zakotijo. Očisti glavo vsake neanage. — „DESTRUCTOR“ je za vsako družino neobhodno potreben. Ne pomaga, ne razjeda, ni strupen, ampak higijeničen. — Na tisoče pisem dokazuje njegovo izbornost. — „DESTRUCTOR“ zaloga

Giuseppe Nuzzi & Co. - Cervignano

Steklenice po K 4-20, 2-30 in 1-50.

Preprodajalcem popust. Na prodaj po vseh mirodlinicah.

Iščejo se povsod zastopniki.

Cantina familiare istriana

TRST - ulica Farneto št. 29 - Trst

prodaja svoja vina, z brezplačno postrežbo na dom, po sledečih cenah:

Črno istrsko prve vrste po . . . K — 60 | Pristni viški Opolo . . . po . . . K — 72

Belo — 72 | Črno dalmatinsko — 68

Vrhu tega je vedno preskrbljena z vsakovrstnim namiznim vinom v buteljkah. Vsa gori naznačena vina kemično so analizovana. Gostilničarjem in krčmarjem cene po dogovoru. **M. CINICH ex Glavin.**

Novo pogrebno podjetje

Trst, Via Vincenzo Bellini št. 13. Telefon 1402.

Na novo urejeno in bogato preskrbljeno z vso najlepšo opravo.

Ima krasne voze različnih barv in za vsake vrste pogreblov.

Prodaja vsakovrstne mrtvaške predmete: vence, obleke, rakve itd.

Bogata izbira voščenic sveč. — **PRODAJA NA DEBELO IN DROBNO.**

Sprejema in vrši naročila na deželi. Preskrbuje se pogrebe v mestu, na deželi in inozemstvo

po zmernih cenah.

Tovarne in delavnice po-
hištva in stavbenih
izdelkov v SOLKANU pri
Gorici.

Lasten železniški tir:

Gorica, drž. koled., Solkan

Mizarska zadruga v Solkanu

Osrednje ravnateljstvo.

ZALOGE:
SOLKAN,
TRST, via Caserma 4

Brz.: ZADRUGA - Trst

Telef. št. 1631 interurbau

Žage v Soteski (Bohinj)

Letna produkcija

K 1.000.000